

SLIM met de ZON

Handleiding lespakket 'Slim met de Zon' voor groep 5 en 6

Uitgangspunten

'Slim met de Zon' is een digitaal lespakket waarin kinderen op een vrolijke, luchtige manier leren over de gevaren van de zon. Het lespakket gaat over bescherming tegen de zon en is onderdeel van de campagne 'smeren, kleren, weren' van KWF Kankerbestrijding.

Veel mensen weten dat te veel zon schadelijk kan zijn voor de gezondheid. Maar men gedraagt zich hier niet altijd naar. Op korte termijn kun je je huid verbranden. Vooral verbranding in de jeugd is een grote risicofactor voor het krijgen van huidkanker op latere leeftijd. De toon is: wie op jonge leeftijd leert om slim met de zon om te gaan, heeft daar levenslang profijt van!

Structuur

Het lespakket is voor de groepen 1 t/m 8, uitgewerkt op vier niveaus: Groep 1/2, Groep 3/4, Groep 5/6 en Groep 7/8.

Voor groep 1/2 ligt de nadruk op kennismaken met het thema. In groep 3/4 en 5/6 worden de kinderen meer aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheid. De leerlingen van groep 7/8 worden 'zonverkenner'. Zij worden experts over de zon en de weersverwachting. Zij krijgen een extra verantwoordelijkheid: zij leren niet alleen zelf over de zon, maar houden ook de kinderen uit de groepen 1 t/m 6, de ouders en de leerkrachten op de hoogte van het weer. Twee keer per week (of dagelijks) actualiseren ze het weerbericht en geven ze de voorspelde zonkracht aan op een weerposter.

Inzet lespakket

Op uiteenlopende manieren komen de kinderen in aanraking met de leerstof, waardoor deze beter beklijft. De verschillende onderdelen vullen elkaar aan, maar de lessen kunnen ook los ingezet worden. Niet elk onderdeel hoeft gedaan te worden. De leerkracht bepaalt zelf hoeveel tijd hij of zij in het lesrooster inruimt. De lessen zijn zo gemaakt dat het weinig voorbereidingstijd van de leerkracht vraagt.

'Slim met de Zon' is onderdeel van de campagne 'smeren, kleren, weren' van KWF Kankerbestrijding.

Kerdoelen

Slim met de Zon sluit voor groep 5/6 aan op de volgende kerndoelen:

KERNDOELEN ORIËNTATIE OP JEZELF EN DE WERELD > Mens en samenleving

34 De leerlingen leren zorg dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.

KERNDOELEN ORIËNTATIE OP JEZELF EN DE WERELD > Natuur en techniek

43 De leerlingen leren hoe je weer en klimaat kunt beschrijven met behulp van temperatuur, neerslag en wind.

De onderdelen

Het lespakket bestaat uit de volgende onderdelen:

1. een video
 2. twee liedjes
 3. een praatplaat
 4. een prentenboek: Maak een verhaal
 5. een spelletje: Raad het geluid
 6. *een quiz*
- werkbladen (deze vindt u bij 'downloads')

Hieronder volgen per onderdeel enkele lessuggesties.

1. Video

Een video van ongeveer vijf minuten laat zien hoe een weerbericht tot stand komt. Beelden zeggen meer dan woorden. Een video is een effectieve manier van kennisoverdracht.

Leerdoelen

Na het bekijken van de video:

- weten de kinderen welke informatie er nodig is om een weerbericht te maken.
- weten de kinderen hoe je deze informatie verzamelt.
- zijn de kinderen in staat zelf een eenvoudig weerbericht te maken.

De kinderen maken een weerbericht in groepjes. We gebruiken hiervoor de coöperatieve werkvorm: legpuzzel. De leerlingen zitten in tafelgroepen. De leerkracht legt de opdracht uit. Hij vertelt dat de kinderen met hun tafelgroepje een poster gaan maken, na het zien van de video. Op de poster komt in tekst en tekeningen een samenvatting te staan van de video. Daarna krijgt elk groepslid een nummer. Vervolgens gaan alle nummers 1 bij elkaar zitten. En de nummers 2 t/m 5 ook. Zij vormen de expertgroepjes.

'Slim met de Zon' is onderdeel van de campagne 'smeren, kleren, weren' van KWF Kankerbestrijding.

De nummers 1 letten op welke gegevens je nodig hebt om een weerbericht te maken.

De nummers 2 letten extra goed op hoe ze het weer meten.

De nummers 3 letten speciaal op hoe men uit de metingen voorspellingen haalt.

De nummers 4 onthouden hoe je de voorspelling laat zien in plaatjes of grafieken.

De nummers 5 leren wat je wel en wat je niet vertelt in de weersverwachting.

Na de uitleg start de leerkracht de video. Bij het kijken naar de video kijkt iedereen naar de hele video, maar de expertgroepjes letten extra goed op hun eigen onderdeel. Zij bedenken ook hoe ze de informatie kunnen vertellen aan hun stamgroepje.

Na het zien van de video gaat iedereen terug naar zijn stamgroepje. Daar vertellen de kinderen om de beurt wat ze hebben geleerd. De leerlingen voegen alle informatie samen en maken er een poster van. De poster is een samenvatting van de video via 'samenvattend tekenen'. Een samenvatting van een deel van de video kan zijn een tekening, of een zin met een tekening erin. Op de hele poster is zo het proces van het maken van een weerbericht zichtbaar in tekeningen en eventueel tekst. Hang de posters op in de klas en laat ze door de kinderen bewonderen.

2. Liedjes

Leerdoelen

Na het leren van deze liedjes:

- kunnen de leerlingen op goede toonhoogte zingen en de juiste melodie aanhouden.
- weten de leerlingen zich te beschermen tegen de zon door in de schaduw te spelen.

Twee vrolijke liedjes over de zon. De liedjes blijven hangen in het geheugen en kunnen als ze aangeleerd zijn op willekeurige momenten, bijvoorbeeld tussen twee lessen in, klassikaal worden gezongen. De liedjes worden in een 'karaoke-videoplayer' aangeboden, waarbij de tekst meeloopt met de muziek. U kunt het liedje voor de variatie ook met een operastem of een hele lage stem (laten) zingen. Of sneller of juist heel langzaam. Bouw het liedje eventueel uit met bijpassende bewegingen, die de kinderen bedenken. Dit kan prima in een kring of laat de kinderen in tweetallen tegenover elkaar staan.

3. Praatplaat

De praatplaat is uitgangspunt voor een leergesprek. De praatplaat bevat zogenaamde 'hotspots' die uitvergroot kunnen worden. Zo kan er letterlijk en figuurlijk ingezoomd worden op onderdelen van de praatplaat tijdens het leergesprek.

'Slim met de Zon' is onderdeel van de campagne 'smeren, kleren, weren' van KWF Kankerbestrijding.

Leerdoelen

Na het leergesprek over de praatplaat:

- weten de leerlingen dat je je moet insmeren met zonnebrandcrème.
- dat je je huid ook kunt beschermen met lange mouwen of broeken.
- dat je ook kunt spelen in de schaduw van bijvoorbeeld de school.
- dat je je opnieuw in moet smeren als je nat bent geworden.

De kinderen praten over de praatplaat via de coöperatieve werkvorm 'binnenkring - buitenkring'. De leerlingen gaan staan in een kring. Nu doet de helft van de kinderen (om en om) twee stappen naar voren en gaat in een binnenkring recht tegenover het kind staan dat naast hem stond. U laat een van de hotspots zien en stelt een paar vragen. De kinderen in de buitenkring geven antwoord, de kinderen in de binnenkring luisteren.

U laat de volgende hotspot zien en stelt weer enkele vragen. Nu geven de kinderen van de binnenkring hun antwoord en luisteren de kinderen van de buitenkring. Vervolgens draait de buitencirkel drie plaatsen door. Dan laat u de volgende hotspot zien en stelt weer een aantal vragen, enz.

Hotspots

1. Twee kinderen spelen op het klimrek. Mogelijke vragen:

- Wat voor kleren dragen ze? (Ze hebben lange mouwen en dragen lange broeken.)
- Is dat slim omgaan met de zon? (Ja, hun armen en benen zijn goed beschermd.)
- Met welke factor zonnebrandcrème moeten ze zich insmeren? (De jongen en het meisje met het blonde haar smeren zich in met minimaal factor 30. Het meisje met de donkere huid is minder gevoelig voor de zon en smeert zich in met factor 20.)

2. Twee kinderen spelen tikkertje. Mogelijke vragen:

- Gaan deze meisjes slim om met de zon? (Ja, ze hebben allebei niet een zeer gevoelig huidtype. Als zij zich insmeren met factor 30, zijn ze goed beschermd tegen de zon.)
- Hebben ze zich goed ingesmeerd? (Ja, je ziet dat ze gevoelige delen extra goed ingesmeerd hebben. Gevoelige delen zijn bijvoorbeeld uitstekende delen, zoals je neus en je oren.)

3. Drie kinderen voetballen in de schaduw van de school. Mogelijke vragen:

- Waarom spelen deze kinderen in de schaduw? (Dat is slim! In de schaduw verbrand je veel minder snel.)
- Moeten ze zich insmeren met zonnebrandcrème? (Ook in de schaduw kun je verbranden, dus deze kinderen hebben zich wel ingesmeerd.)
- Wie van deze kinderen verbrandt het snelste? (Het meisje met rood haar verbrandt het snelste. Zij moet zich altijd goed insmeren! De jongen met blond haar verbrandt ook snel en moet zich ook altijd goed insmeren.)

'Slim met de Zon' is onderdeel van de campagne 'smeren, kleren, weren' van KWF Kankerbestrijding.

4. Drie kinderen spelen met water. Het water geeft verkoeling. Mogelijke vragen:
- Als je speelt met water, verbrand je dan ook? (Ja, juist! Door het frisse water voelt je huid niet zo heet aan en heb je het niet door dat je verbrandt.)
 - Moet je je insmeren met zonnebrandcrème? (Ja, het water spoelt een deel van de zonnebrandcrème van je huid af. Als je met water hebt gespeeld of als je hebt gezwommen moet je je na het afdrogen altijd weer opnieuw insmeren.)
 - De jongens met blond en bruin haar hebben zich goed ingesmeerd. Moet het meisje met de donkere huid zich ook insmeren? (Ja, ook mensen met een donkere huid moeten zich insmeren. Voor alle kinderen geldt: smeer je in met een zonnebrandcrème met factor 30.)
5. De juf. Mogelijke vragen:
- Waaraan zie je dat de juf slim omgaat met de zon? (Ze draagt zelf een hoed waarmee ze haar hoofd, nek en gezicht beschermt tegen de zon. Ze draagt een lange jurk van een lichte kleur die haar lijf beschermt tegen de zon. Alleen haar armen en het onderste stukje van haar benen zijn bloot. Ze heeft zich ook ingesmeerd met zonnebrandcrème.)
 - Welke tip kun jij de juf geven voor haar schouders? (Haar schouders moet ze extra goed insmeren, die verbranden namelijk snel. Ze kan ook een vestje aantrekken.)

4. Maak een verhaal

Leerdoelen

'Maak een verhaal' is een digitaal prentenboek over veilig spelen in de zon. Hierna:

- kunnen de leerlingen delen van een verhaal in de goede volgorde zetten.
- weten de leerlingen dat je je een half uur voordat je naar buiten gaat in moet smeren met zonnebrandcrème.
- weten de leerlingen dat ze zich tegen de zon kunnen beschermen met kleding met lange mouwen en door in de schaduw te zitten of te spelen.

Door de video af te spelen wordt het verhaal eerst in zijn geheel voorgelezen en komen de bijbehorende bladzijden één voor één in beeld. Als het verhaal is verteld worden de prenten door elkaar gehusseld. De kinderen moeten de afbeeldingen in de juiste volgorde zetten.

U kunt 'Maak een verhaal' klassikaal inzetten op het digibord of leerlingen kunnen het met een koptelefoon op individueel doen op een chromebook of iPad. Een verhaal op de juiste volgorde zetten is een van de vereiste strategieën voor begrijpend lezen.

Uitbreiding: Deel de werkbladen uit. De kinderen maken zelf een verhaaltje. Een klasgenoot legt de kaartjes in de juiste volgorde.

5. Raad het geluid

'Raad het geluid' is een spelletje waarbij kinderen moeten raden wat het geluid is. Ook dit kan zowel klassikaal op het digibord als individueel (met een koptelefoon) ingezet worden. Zet het spel 's ochtends klaar op de computers en de kinderen kunnen er zelf mee aan de slag.

Leerdoelen

Na het spelen van Raad het geluid:

- kunnen de kinderen secuur naar geluiden luisteren.
- begrijpen de kinderen dat je met geluiden best veel duidelijk kunt maken.

Maak een roulatieschema ('Wie mag welke dag op de computer?') en hang dat bij de computer op. De kinderen kunnen dan zelf het volgende kind halen dat op de computer mag werken. U ziet telkens twee videoplayers. Bij de eerste horen de kinderen alleen geluid. Bij de tweede zien zij het antwoord in beeld. Het gaat om de volgende geluiden:

- Meisje zet zonnebril op
- Openen van fles zonnebrandcrème
- Insmeren van de huid
- Varend bootje
- Gieter waarmee iemand water giet
- Plantensproeier sproeit water in de tuin
- Zonnescherm

6. NIEUW: Quiz

Binnenkort verwacht!

Downloads

1. **Handleiding.**
2. **Ouderbrief:** informeert de ouders dat de school bezig is met 'Slim met de Zon' en kondigt de thuisopdracht aan.
3. **Informatiekatern:** bevat achtergrondinformatie voor de leerkracht.
4. **Werkbladen:**
 - Woordspin om voorkennis te activeren en startniveaus te bepalen.
 - Bij 'Maak een verhaal' om een eigen verhaaltje te maken.
 - Bij het fotoboek, waarbij leerlingen hun eigen huidtype onderzoeken.
5. **Thuisopdracht:** welk huidtype hebben mijn ouders, broertjes, zusjes?
6. **Zonprotocol:** voorbeeld van een protocol om op school in te zetten.
7. **Weerposter.** De leerlingen uit de bovenbouw worden met de lessen uit dit lespakket zonverkeners. Zij houden (dagelijks of wekelijks) de weerposter bij.

'Slim met de Zon' is onderdeel van de campagne 'smeren, kleren, weren' van KWF Kankerbestrijding.

Weerposter

Op de weerposter lees je van boven naar beneden: de temperatuur, het weertype, de zonkracht, en of je je moet beschermen tegen de zon. Bespreek de weerposter in de klas of aan de voordeur met de kinderen. Laat bij elk onderdeel kinderen vertellen wat ze denken dat het betekent. Vertel dat ze bij de zonkracht kunnen zien of ze zich die dag moeten beschermen tegen de zon.

'Slim met de Zon' is onderdeel van de campagne 'smeren, kleren, weren' van KWF Kankerbestrijding.

